

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL K. D. IR LUMINOR BANK AB GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. sausio 3 d. Nr. 242-5

Vilnius

Lietuvos bankas gavo K. D. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Luminor Bank AB* (buvęs AB DNB bankas) (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. kovo 9 d. pareiškėjas ir bankas sudarė kreditavimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – sutartis). Sutartimi bankas įsipareigojo suteikti pareiškėjui 81 000 Eur kreditą butui (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), adresas: (*duomenys neskelbtini*)) su jam priklausančia žemės sklypo dalimi pirkti (sutarties specialiosios dalies 3 punktą). Sutarties specialiosios dalies 19.2 papunktyje nurodyta, kad „Kredito gavėjas įsipareigoja ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo kredito ar jo dalies išmokėjimo panaikinti (ar užtikrinti, kad būtų panaikintos) visas atžymas Nekilnojamojo turto registre apie įsiskolinimą už Kredito gavėjo įsigytą. Sutarties specialiosios dalies 3 p. nurodytą turtą ir tai patvirtinančius dokumentus pateikti Bankui.“

2017 m. gegužės 29 d. bankas pagal sutartį išmokėjo kreditą. 2017 m. birželio 9 d. interneto banke pareiškėjui buvo pateiktas laiškas, kuriuo primenama, kad iki 2017 m. birželio 29 d. pareiškėjas turi panaikinti turto įkeitimą pradinio kreditoriaus naudai ir iš Nekilnojamojo turto registro išregistruoti žymas apie įsiskolinimą už įsigytą turtą. 2017 m. rugpjūčio 21 d. raštu, kurį bankas pareiškėjui išsiuntė registruotu paštu, pareiškėjas informuojamas, kad iki nustatytos datos neįvykdė sutartyje numatytos pareigos išregistruoti žymas iš Nekilnojamojo turto registro, todėl, remiantis sutarties nuostatomis, prašoma sumokėti 405 Eur baudą. Šią sumą bankas prašė sumokėti per 10 darbo dienų nuo pranešimo gavimo dienos ir teigė, kad, laiku nesumokėjus baudos, lėšos bus nurašytos iš pareiškėjo sąskaitų banke. 2017 m. rugpjūčio 31 d. bankas iš pareiškėjo banko sąskaitos nurašė 405 Eur.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas prašo rekomenduoti bankui netaikyti baudos už laiku nepanaikintas žymas Nekilnojamojo turto registre. Pareiškėjas nurodė, kad tik 2017 m. rugsėjo 14 d. pastebėjo, kad iš jo banko sąskaitos buvo nurašyti 405 Eur, ir iš karto kreipėsi į banką. Pareiškėjas teigia, kad retai naudojami interneto banku, iki tol laiškus (pranešimus) gaudavo el. paštu, todėl pranešimo interneto banke nepastebėjo. Interneto banke pareiškėjas mato, kad jam buvo siųstas laiškas gyvenamosios vietos adresu, bet sistemoje pažymėta, kad pareiškėjas jo neatsiėmė. Todėl pareiškėjas teigia iki 2017 m. rugsėjo 14 d. „neturėjęs supratimo“, kad turi neįvykdytą įsipareigojimą. Pareiškėjas neginčija, kad sutartyje yra numatyta bauda, bet atkreipia dėmesį, kad dėl pažeidimo bankas esminių nuostolių nepatyrė. Būtent pareiškėjas, negavęs banko žinučių, jaučiasi nukentėjęs. Pareiškėjas teigia esantis jaunas, mokus klientas, kuriam pritaikyta bauda yra „reikšmingai didelė“. Pareiškėjas bankui pažadėjo po kilusio nesusipratimo kaip įmanoma greičiau įvykdyti savo įsipareigojimus. Pasak pareiškėjo, į VĮ Registrų centrą dėl žymos panaikinimo jis nuvyko „jau kitą dieną“.

Bankas su pareiškėjo reikalavimais nesutinka ir prašo juos atmesti. Bankas teigia, kad sutarties bendrosios dalies 11.2 papunktyje yra numatyta, kad, klientui nevykdant ar netinkamai vykdant sutarties sąlygas, bankas turi teisę už kiekvieną sutarties pažeidimą taikyti 0,5 proc.

kredito sumos dydžio baudą. Kadangi pareiškėjas iki 2017 m. birželio 29 d. ir vėliau neįvykdė sutarties specialiosios dalies 19.2 papunktyje nurodytos pareigos, bankas registruotu laišku pareiškėją informavo apie pažeidimą ir reikalavo sumokėti 405 Eur baudą. Pareiškėjui per nustatytą terminą nesumokėjus baudos, iš jo banko sąskaitos buvo nurašyta 405 Eur suma. Bankas atkreipia dėmesį, kad sutarties specialiosios dalies 19.2 papunktis yra specialioji sąlyga, individualiai aptarta su pareiškėju. Pareiškėjas pripažįsta, kad laiku neįvykdė savo pareigos, tačiau nurodo, kad taip nutiko todėl, kad bankas jo neinformavo apie pažeidimą. Tačiau bankas įsitikinęs, kad dėjo visas pastangas informuoti pareiškėją ne tik apie esamą pažeidimą, bet ir apie artėjantį pareigos įvykdymo terminą. Papildomai bankas paaiškino, kad interneto banke pateiktos žinutės pareiškėjas neperskaitė, o registruotu paštu siūsto pranešimo neatsiėmė. Baudos nurašymo dieną pažeidimas nebuvo ištaisytas, bet šiuo metu bankas mato duomenis, kad įrašas yra panaikintas. Bankas atkreipia dėmesį, kad, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.197 straipsnio 4 dalį, „pasibaigusi hipoteka išregistruojama iš Hipotekos registro. Hipotekos kreditoriaus, skolininko arba turto savininko prašymas dėl hipotekos pabaigos pateikiamas notarui, o šis duomenis apie hipotekos pabaigą perduoda Hipotekos registru“, t. y. bankas neturi galimybių išregistruoti pirminės hipotekos, o tai apsunkina išieškojimą. Atsižvelgdamas į sukeltas neigiamas pasekmes, bankas nusprendė pareiškėjui skirti maksimalią baudą.

Pareiškėjas papildomai pateikė duomenis, patvirtinančius, kad dėl žymos išregistravimo į VĮ Registrų centrą kreipėsi ir už išregistravimo paslaugą sumokėjo 2017 m. rugsėjo 15 d. VĮ Registro centro sąskaitoje nurodyta, kad žymos išregistravimo terminas – 5 darbo dienos.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, tarp šalių ginčas kilo dėl banko pritaikytos ir iš pareiškėjo banko sąskaitos nurašytos 405 Eur baudos, skirtos dėl to, kad pareiškėjas per sutartyje nustatytą terminą iš Nekilnojamojo turto registro neišregistravo žymos apie įsiskolinimą už įsigytą turtą, pagrįstumo.

Dėl banko teisės taikyti baudą ir taikytinos baudos dydžio

Lietuvos Respublikos su nekilnojamoju turtu susijusio kredito įstatymas (toliau – SNTSKĮ), reglamentuojantis su nekilnojamoju turtu susijusio kredito teikimo sąlygas, įsigaliojo 2017 m. liepos 1 d. Iki šio įstatymo įsigaliojimo sudarytoms kredito sutartims SNTSKĮ nuostatos netaikomos, išskyrus SNTSKĮ 58 straipsnio 5 dalyje nurodytas išimtis. Nagrinėjamu atveju pareiškėjas ir bankas kredito sutartį sudarė 2017 m. kovo 9 d., t. y. prieš įsigaliojant SNTSKĮ. Ginčo šalims sudarant kredito sutartį specialaus reglamentavimo dar nebuvo ir su nekilnojamoju turtu susijusio kredito teikimo sąlygas iš esmės nustatė bendrosios CK normos ir Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 56 straipsnio 2 dalies nuostatos.

Pagal CK 6.4 straipsnį, kreditorius ir skolininkas privalo elgtis sąžiningai, protingai ir teisingai tiek prievolės atsiradimo ir egzistavimo, tiek ir jos vykdymo ar pasibaigimo metu. CK 6.38 straipsnyje įtvirtinti prievolių vykdymo principai: 1) prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai bei nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais; 2) jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus; 3) kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperuotis). Analogiškai reikalavimai nustatyti ir sutarčių vykdymui (pavyzdžiui, CK 6.158 straipsnio 1 dalis, 6.200 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys). Taigi, teisės aktai įpareigoja abi sutarties šalis prievolės vykdyti tinkamai, elgtis sąžiningai ir bendradarbiauti.

Sutartimi pareiškėjas įsipareigojo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo kredito išmokėjimo iš Nekilnojamojo turto registro išregistruoti žymas apie įsiskolinimą už įsigytą turtą ir bankui pateikti tai patvirtinančius dokumentus (sutarties specialiosios dalies 19.2 papunktis). Ši sąlyga įtvirtinta specialiojoje sutarties dalyje, todėl darytina išvada, kad ją šalys individualiai aptarė. Be to, pareiškėjas yra pasirašęs kiekviename sutarties lape, tokiu būdu patvirtindamas, kad su sutarties sąlygomis susipažino ir sutinka, o teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjas žinojo (turėjo žinoti) apie savo prievolę ir, elgdamasis sąžiningai ir atsakingai, privalėjo ją tinkamai ir laiku įvykdyti.

Iš banko pateiktų duomenų matyti, kad bankas 2017 m. gegužės 29 d. išmokėjo kreditą, o 2017 m. birželio 9 d. interneto banke išsiuntė pareiškėjui priminimą apie sutartyje numatytą įsipareigojimą iki 2017 m. birželio 29 d. iš Nekilnojamojo turto registro išregistruoti žymas apie įsiskolinimą už įsigytą turtą. Pareiškėjas tinkamai neįvykdė sutarties specialiosios dalies 19.2 papunktyje nurodytos prievolės, t. y. per 30 kalendorinių dienų nuo kredito išmokėjimo neišregistravo žymų iš Nekilnojamojo turto registro (tarp šalių ginčo dėl to nėra). Nors pareiškėjas teigia retai besinaudojantis interneto banku ir todėl nematęs jam skirto priminimo, tai nepaneigia fakto, kad pareiškėjui buvo (turėjo būti žinoma) apie sutarties specialiosios dalies 19.2 papunktyje nustatytą prievolę, ir fakto, kad pareiškėjas jam nustatytos prievolės tinkamai ir sutartu laiku neįvykdė.

Sutarties bendrosios dalies 11.2 papunktyje nurodyta, kad „Kredito gavėjui pabloginus įkeisto turto būklę, išaikvojus įkeistą turtą, nevykdant ar netinkamai vykdant Sutartyje numatytus įsipareigojimus, išskyrus tuos, už kurių nevykdymą Kredito gavėjas privalo mokėti papildomas palūkanas ar delspinigius, Bankas turi teisę raštu pareikalauti iš Kredito gavėjo už kiekvieną padarytą pažeidimą per 14 (keturiolika) dienų sumokėti Bankui baudą iki 0,5 (penkių dešimtųjų) procento (imtinai) nuo Sutarties specialiojoje dalyje nurodytos Kredito sumos, bet ne mažiau kaip 5 (penkis) eurus. Kredito gavėjas turi teisę nemokėti baudos, jei iki baudos sumokėjimo termino Kredito gavėjas pašalina padarytus pažeidimus.“ Kaip nurodo bankas, vadovaujantis minėta sutarties nuostata, sutartyje nurodytu pareiškėjo adresu buvo išsiųstas registruotas laiškas, kuriuo pareiškėjas buvo informuotas apie esamą pažeidimą ir reikalauta sumokėti 405 Eur baudą. Bankas taip pat paaiškino, kad, pareiškėjui per nustatytą terminą nesumokėjus baudos, lėšos buvo nurašytos iš pareiškėjo vardu atidarytos banko sąskaitos.

Vadovaujantis CK 6.71 straipsnio 1 dalimi, netesybos – tai įstatymų, sutarties ar teismo nustatyta pinigų suma, kurią skolininkas privalo sumokėti kreditoriui, jeigu prievolė neįvykdyta arba netinkamai įvykdyta (bauda, delspinigiai). Netesybos gali būti nurodytos konkrečia pinigų suma arba užtikrinamosios prievolės sumos procentu (CK 6.71 straipsnio 2 dalis). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs, kad netesyboms, kaip prievolių užtikrinimo būdai, būdinga tai, kad šalys: a) gali iš anksto, t. y. dar prieš prievolės pažeidimą, nustatyti atsakomybės už prievolės pažeidimą dydį; b) turi galimybę išieškoti netesybas už patį prievolės pažeidimo faktą, nereikalaujant įrodinėti patirtų nuostolių; c) savo nuožiūra formuoja susitarimo dėl netesybų sąlygas: netesybų dydį, skaičiavimo tvarką ir pan. Nors netesybos skirtos skatinti skolininką laiku ir tinkamai įvykdyti savo įsipareigojimus, jos yra nukreiptos į minimalių kreditoriaus nuostolių atlyginimą ir negali būti kreditoriaus pasipelnymo šaltinis bei negali leisti nukentėjusiai šaliai piktnaudžiauti savo teise ir nepagrįstai praturtėti kitos šalies sąskaita (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 8 d. Netesybas ir palūkanas reglamentuojančių teisės normų taikymo Lietuvoje Aukščiausiojo Teismo praktikoje apžvalga Nr. AC-37-1.37).

Įvertinus sutarties bendrosios dalies 11.2 papunkčio nuostatas konstatuotina, kad šalys pasinaudojo teise iš anksto nustatyti atsakomybę už prievolės pažeidimą ir susitarė dėl netesybų taikymo. Kadangi šalys yra sutarusios dėl netesybų taikymo, o pareiškėjas sutartu laiku neįvykdė savo įsipareigojimo iš Nekilnojamojo turto registro išregistruoti žymą apie įsiskolinimą už įsigytą turtą, darytina išvada, kad bankas, nustatęs prievolės pažeidimo faktą, turėjo teisę reikalauti, kad pareiškėjas sumokėtų netesybas.

Sutarties bendrosios dalies 11.2 papunktyje yra nustatytas pažeidimų, už kuriuos taikomos netesybos, sąrašas: įkeisto turto būklės pabloginimas, įkeisto turto išieškojimas, kitų sutartyje numatytų įsipareigojimų (įskaitant žymų išregistravimą iš Nekilnojamojo turto registro) nevykdymas arba netinkamas vykdymas. Be to, šalys susitarė dėl minimalaus (5 Eur) ir maksimalaus (0,5 proc. kredito sumos, tai atitinka 405 Eur) netesybų dydžio, tačiau sutartyje nėra detalizuota, kokia konkreti bauda turėtų būti taikoma nustačius konkretaus pažeidimo faktą. Atsižvelgiant į tai, kad šalys nėra sutarusios dėl konkretaus taikytinos baudos dydžio tuo atveju, kai pareiškėjas neįvykdo sutarties specialiosios dalies 19.2 papunktyje nustatytos prievolės, darytina išvada, kad baudos dydis turėtų būti nustatytas laikantis šalių sutarto minimalaus ir maksimalaus netesybų dydžio ribų, atsižvelgiant į padaryto pažeidimo pobūdį, pasekmes ir kitas svarbias aplinkybes.

Banko įsitikinimu, pareiškėjui maksimali bauda galėjo būti pritaikyta atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir jo sukeltas neigiamas pasekmes, nes dėl to, kad pareiškėjas iš Nekilnojamojo turto registro neišregistravo žymos, buvo apsunkintas išieškojimas. Tačiau pažymėtina, kad Lietuvos bankui nėra pateikta jokių duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjas būtų vėlavęs mokėti įmokas, kad būtų kilusi reali grėsmė, kad bankui reikės pradėti priverstinį išieškojimą ir jis bus apsunkintas dėl pareiškėjo kaltės, todėl šie banko argumentai vertintini kritiškai. Be to, pareiškėjo padarytas pažeidimas (praleistas terminas išregistruoti žymą iš Nekilnojamojo turto registro), atsižvelgiant į sutarties bendrosios dalies 11.2 papunktyje nurodytus kitus pažeidimus, už kuriuos taip pat numatytos netesybos, nėra laikytinas sukuriančiu maksimalias ir negrįžtamas neigiamas pasekmes (kokios, pavyzdžiui, galėtų kilti išieškojimo įkeistą turta).

Bankas yra įsitikinęs, kad dėjo visas pastangas informuoti pareiškėją apie artėjantį prievolės įvykdymo terminą, tačiau neginčija, kad pareiškėjas jam skirto priminimo interneto banke neperskaitė, o kitais būdais (pvz., el. paštu ar telefonu) priminimas apie artėjantį prievolės įvykdymo terminą pareiškėjui išsiųstas nebuvo. Pagal sutartį, žymas iš Nekilnojamojo turto registro pareiškėjas turėjo išregistruoti iki 2017 m. birželio 29 d., tai reiškia, kad nuo šios dienos pareiškėjas nevykdė sutarties specialiosios dalies 19.2 papunktyje nustatyto įsipareigojimo. Bet pranešimą dėl sankcijų už įsipareigojimų nevykdymą bankas pareiškėjui išsiuntė tik 2017 m. rugpjūčio 22 d., t. y. kai pažeidimas tęsėsi jau beveik du mėnesius. Lietuvos bankas neturi duomenų, kad per šį laiką bankas būtų koku nors kitu būdu susisiekęs su pareiškėju ir informavęs apie esamą pažeidimą. Atsižvelgdamas į tai, kad iš sutartyje nurodytų duomenų bankui buvo žinomas ne tik pareiškėjo adresas, bet ir telefono numeris bei el. pašto adresas, ir vadovaudamasis minėtais prievolių vykdymo principais bei įvertinęs aplinkybę, kad bankas yra profesionalus finansų rinkos dalyvis, Lietuvos bankas neturi pagrindo sutikti su banko teiginiu, kad bankas dėjo visas pastangas informuoti pareiškėją apie artėjantį prievolės įvykdymo terminą.

Kita vertus, net ir neturint duomenų apie pareiškėjo tyčią nevykdyti sutartinių įsipareigojimų, pažymėtina, kad žymų, apsunkinančių išieškojimą, neišregistravimas iš Nekilnojamojo turto registro sutartu laiku nėra laikytinas mažareikšmiu sutarties pažeidimu, nes konkrečiu laikotarpiu nekeldamas realios grėsmės šis pažeidimas sukelia riziką grėsmei kilti ateityje. Be to, netesybos yra skirtos skatinti skolininką laiku ir tinkamai įvykdyti savo įsipareigojimus, o pareiškėjas, sudaręs finansinių paslaugų teikimo sutartį, privalo elgtis atsakingai, tinkamai vykdyti savo įsipareigojimus ir aktyviai domėtis sutarties vykdymu.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, įvertinus pareiškėjo padaryto pažeidimo pobūdį ir pasekmes, sutarties bendrosios dalies 11.2 papunktyje nurodytą šalių susitarimą dėl netesybų taikymo ir įvertinus tai, kad būdamas profesionaliu finansų rinkos dalyviu bankas nedėjo maksimalių pastangų informuoti pareiškėją apie artėjantį prievolės įvykdymo terminą ir nustatytą pažeidimą, darytina išvada, kad bankas turėjo teisę pareiškėjui taikyti ne didesnę kaip šalių sutartų minimalių (5 Eur) ir maksimalių (405 Eur) netesybų vidurkis, t. y. 205 Eur, baudą.

Dėl taikytinos baudos mažinimo

CK 6.73 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu netesybos aiškiai per didelės arba prievolė iš dalies įvykdyta, teismas gali netesybas sumažinti, tačiau tik tiek, kad jos netaptų mažesnės už

nuostolius, patirtus dėl prievolės neįvykdymo ar netinkamo įvykdymo. Netesybos nemažinamos, kai jos jau sumokėtos. Pažymėtina, kad ši teisės norma taikoma tik tuo atveju, jeigu netesybos sumokėtos geruoju (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. balandžio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-273/2005). Bendroji taisyklė dėl netesybų mažinimo yra ta, kad šalių susitarimas dėl netesybų yra galiojantis ir vykdytinas, tačiau jeigu netesybos yra akivaizdžiai per didelės, neproporcingos, jų dydis prieštarauja protingumo, sąžiningumo principams, sąžiningai verslo praktikai ir suteikia galimybę nepagrįstai praturtėti vienai šaliai bei pažeidžia teisėtus kitos šalies interesus, jos gali būti sumažintos iki protingos sumos. Mažinant netesybas pirmiausia atsižvelgiama į šalių sutartinių santykių pobūdį ir sutarties tikslus, tikruosius sutarties šalių ketinimus, sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, šalių statusą, į faktines bylos aplinkybes, kreditoriaus patirtų nuostolių dydį, į CK 1.5 straipsnyje įtvirtintus teisingumo, sąžiningumo, protingumo principus, sutarties šalių interesų pusiausvyrą. Netesybų mažinimas taip pat gali būti nulemtas siekio įgyvendinti neteisėto praturtėjimo prevenciją arba siekio užtikrinti viešosios tvarkos apsaugą. Be to, sprendžiant dėl netesybų dydžio, atsižvelgiama į skolininko turtinę padėtį (nors sunki atsakovo turtinė padėtis neatleidžia atsakovo nuo prievolės vykdymo), skolininko elgesį ir kitas svarbias aplinkybes (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 8 d. Netesybas ir palūkanas reglamentuojančių teisės normų taikymo Lietuvoje Aukščiausiojo Teismo praktikoje apžvalga Nr. AC-37-1.37).

Iš banko pateiktų dokumentų matyti, kad bankas registruotu paštu pareiškėjui siuntė 2017 m. rugpjūčio 21 d. pranešimą dėl sankcijų už įsipareigojimų nevykdymą. Pranešime, be kita ko, nurodyta: „Remiantis Sutarties nuostatomis, prašome Jūsų sumokėti 405 Eur dydžio baudą už Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų nevykdymą. Nurodytą sumą prašome sumokėti AB DNB bankui (toliau – Bankas) per 10 darbo dienų nuo šio pranešimo gavimo dienos ir Banką apie tai informuoti. Laiku nesumokėjus nustatytos sumos, ši suma bus nurašyta iš Jūsų sąskaitų Banke. Primename, kad baudų, delspinigių ar papildomų palūkanų sumokėjimas neatleidžia nuo pareigos vykdyti Sutartyje numatytus įsipareigojimus.“ Patikrinus registruotosios siuntos duomenis AB Lietuvos paštas tinklalapyje, matyti, kad siunta iš siuntėjo priimta 2017 m. rugpjūčio 22 d., 2017 m. rugpjūčio 23 d. įrašyta žyma, kad siuntos įteikti nepavyko, o gavėjui jos neatsiėmus per saugojimo terminą – 2017 m. rugsėjo 28 d. siunta gražinta siuntėjui.

Išanalizavus sutarties bendrosios dalies 11.2 papunkčio nuostatas matyti, kad dėl netinkamo sutarties vykdymo taikomos baudos pagrindinis tikslas yra ne nubausti pareiškėją, bet skatinti tinkamą prievolių įvykdymą (pvz., šalys yra sutarusios, kad pareiškėjas turi teisę nemokėti baudos, jeigu iki baudos sumokėjimo termino pašalina padarytus pažeidimus). Nepaisant to, iš banko atliktų veiksmų matyti, kad bankas buvo labiau suinteresuotas baudos pritaikymu nei tinkamu prievolės įvykdymu. Pavyzdžiui, 2017 m. rugpjūčio 22 d. išsiuntęs reikalavimą per 10 darbo dienų nuo pranešimo gavimo dienos sumokėti baudą, 405 Eur iš pareiškėjo banko sąskaitos bankas nurašė 2017 m. rugpjūčio 31 d., t. y. ne tik neįsitikinęs, kad registruotu paštu pareiškėjui siųstas laiškas buvo įteiktas, bet net ir nuo išsiuntimo dienos nesulaukęs 10 darbo dienų termino. Tokie banko veiksmai vertintini kaip piktnaudžiavimas savo teisėmis, o tai yra nesuderinama nei su prievolių vykdymo principais, nei su netesybų tikslais.

Neneigiant to, kad pareiškėjas savo prievolės privalo vykdyti tinkamai, atsakingai ir sąžiningai, pažymėtina tai, kad, kaip nurodo pats pareiškėjas, tik sužinojęs apie nustatytus sutarties pažeidimus (pamatęs, kad iš banko sąskaitos yra nurašyta bauda, ir išsiaiškinęs su banko darbuotojais, koks pažeidimas nustatytas), jis nedelsdamas ėmėsi priemonių pažeidimui pašalinti. Pareiškėjo teigimu, iš banko sąskaitos nurašytas lėšas jis pastebėjo 2017 m. rugsėjo 14 d., o į VĮ Registrų centrą kreipėsi jau 2017 m. rugsėjo 15 d. Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos bankas neturi pagrindo manyti, kad pareiškėjas tyčia (piktavališkai) nevykdė sutartinių įsipareigojimų.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjas yra vartotojas, o bankas – profesionalus finansų rinkos dalyvis. Nagrinėjant ginčą buvo nustatyta, kad bankas nesiėmė maksimalių priemonių susisiekti su pareiškėju dėl nustatyto sutarties pažeidimo, beveik du mėnesius nereagavo į vykdomą sutarties pažeidimą, paskyręs maksimalią baudą iš banko sąskaitos ją nurašė nesulaukęs baudos sumokėjimo termino ir tokiu būdu piktnaudžiavo savo teisėmis. Svarbu pažymėti, kad pareiškėjas,

sužinojęs apie nurašytą baudą ir nustatytą pažeidimą, nedelsdamas ėmėsi priemonių pažeidimui pašalinti. Be to, padarytas pažeidimas (atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu jis yra ištaisytas) nesukėlė bankui realių neigiamų pasekmių.

Kaip jau minėta, netesybos negali tapti pagrindu nepagrįstai praturtėti kitos šalies sąskaita, negali prieštarauti sąžiningai verslo praktikai, protingumo ir sąžiningumo principams. Minėta ir tai, kad banko atlikti veiksmai nėra suderinami su prievolių vykdymo principais ir netesybų tikslais ir yra vertintini kaip piktnaudžiavimas savo teisėmis. Pareiškėjo piktavališkumas nagrinėjamu atveju nustatytas nebuvo. Todėl, įvertinus nurodytas aplinkybes, šalių elgesį tiek prieš sutarties pažeidimą, tiek po to, vadovaujantis protingumo ir sąžiningumo principais, Lietuvos banko nuomone, pareiškėjui taikytinos netesybos (205 Eur) yra mažintinos per pusę – iki 102,50 Eur. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo reikalavimai yra tenkinti iš dalies ir bankui rekomenduotina grąžinti pareiškėjui 302,50 Eur (405 Eur – 102,50 Eur).

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjo K. D. reikalavimus ir rekomenduoti *Luminor Bank AB* grąžinti pareiškėjui 302,50 Eur.

2. Įpareigoti banką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Bankui neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius